

Participatieplan Delta Rhine Corridor West

Aanleg van buisleidingen voor CO₂- en waterstof

Wat betekent het voor u en wat kunt u doen?

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	3
<i>De projectprocedure, mer-procedure en participatie.....</i>	<i>3</i>
<i>Wat voorafging</i>	<i>3</i>
2. Inleiding	4
<i>Wat is de DRC West?.....</i>	<i>4</i>
<i>Nut en noodzaak</i>	<i>5</i>
<i>Historie</i>	<i>5</i>
3. Wat betekent participatie?.....	7
<i>De projectprocedure.....</i>	<i>7</i>
<i>Uitgangspunten participatie</i>	<i>7</i>
<i>Uitgangspunten communicatie</i>	<i>8</i>
4. Wat betekent DRC West voor u, en wat kunt u doen?.....	10
<i>Waar kunt u nu op reageren?</i>	<i>10</i>
<i>Wat komt later aan bod?</i>	<i>10</i>
<i>Lokale bewoners en bedrijven.....</i>	<i>11</i>
<i>Grondeigenaren en grondgebruikers</i>	<i>12</i>
<i>Lokale belangengroepen</i>	<i>13</i>
<i>Professionele en maatschappelijke organisaties.....</i>	<i>13</i>
<i>Bestuurs- en overheidsorganen.....</i>	<i>14</i>
Bijlage A. Participatiekalender - Wat gebeurt wanneer?	16

1. VOORWOORD

De Delta Rhine Corridor (DRC) is een bundel van ondergrondse buisleidingen die wordt ontwikkeld in de buisleidingenstrook die loopt van de Maasvlakte via Moerdijk naar de Duitse grens. De DRC is verdeeld in twee verschillende projectprocedures: DRC West en DRC Oost.

- De DRC West voorziet in buisleidingen voor het transport van waterstof en CO₂ van Rotterdam, via Moerdijk, tot Boxtel.
- De DRC Oost voorziet in buisleidingen voor het transport van CO₂ van Boxtel tot aan de Duitse grens.

Dit is het Participatieplan voor de DRC West. Hierin staat hoe u kunt meedenken, waarover, wanneer, en hoe. In hoofdstuk 2 en 3 gaan we in op de achtergrond van de DRC West en van dit Participatieplan, en in hoofdstuk 4 leest u wat de DRC West voor u betekent en wat u kunt doen.

Met 'u' bedoelen we de omgeving van de DRC West: lokale burgers en bedrijven, (lokale) belangengroepen, professionele en maatschappelijke organisaties en bestuurs- en overheidsorganen.

'We' staat voor het team van de DRC West. Dit is een samenwerking tussen Hynetwork Services (Hynetwork), Gasunie CC(U)S Holding B.V. en het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG, voorheen Economische Zaken en Klimaat). Hynetwork en Gasunie CC(U)S Holding B.V. zijn 100% dochterbedrijven van NV Nederlandse Gasunie.

We horen graag of we u naar wens betrekken bij het voornemen om de DRC West te realiseren. Suggesties en verbeteringen? Laat het ons weten via het contactformulier op onze website: www.gasunie.nl/drc of door het indienen van een reactie op dit document. Meer informatie over het indienen van een reactie vindt u via www.rvo.nl/drc-west.

De projectprocedure, mer-procedure en participatie

De ontwikkeling van de DRC West heeft een lange aanloop voordat daadwerkelijk met de aanleg kan worden gestart. De ontwikkeling van de DRC West bereiden we voor aan de hand van een projectprocedure en mer-procedure. De projectprocedure is nodig om een fysieke leefomgeving te mogen veranderen. Deze procedure eindigt met het Projectbesluit waarin staat hoe de DRC West eruit gaat zien. Als onderdeel van de projectprocedure onderzoeken we in een Milieueffectrapport (MER) wat de mogelijke gevolgen van het voornemen op het milieu zijn. De projectprocedure bestaat uit verschillende fasen (zie hoofdstuk 3). Daarnaast zijn er veel vergunningen nodig om de buisleidingen te mogen aanleggen. Die worden ook meegenomen in de projectprocedure.

Dit Participatieplan gaat over de fase die start met de publicatie van het Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) en de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD), en eindigt met de Voorkeursbeslissing (VKB). De VKB wordt vastgesteld door de minister van Klimaat en Groene Groei en de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Deze fase noemen we ook wel de 'Verkenningfase'. In deze fase bepalen we waar het tracé, oftewel de route van de pijpleidingen, komt te liggen en onderzoeken we mogelijke locaties voor bijbehorende infrastructuur, zoals afsluiterschema's en pompvoorzieningen. Daarbij onderzoeken we de impact van deze route en infrastructuur op de omgeving en het milieu.

Wat voorafging

Het voornemen om de DRC te realiseren is oorspronkelijk gestart in 2023, met meer buisleidingen dan de huidige DRC West en ook met gelijkstroomkabels. Samen met andere initiatiefnemers hebben we het voornemen toen aangekondigd in een VenP, met daarbij een Participatieplan. In hoofdstuk 2 leest u meer over deze historie van de DRC.

De projectprocedure voor de DRC West wordt nu weer opgestart met een aangepast VenP, een concept-NRD en dit bijbehorende Participatieplan. De adviezen en reacties die wij van de omgeving in 2023 op het Participatieplan hebben ontvangen, maar ook onze eigen ideeën en ervaringen, zijn in dit nieuwe plan verwerkt. Ook worden de eerdere adviezen en reacties meegenomen in de verdere uitwerking van de DRC West.

2. INLEIDING

In dit hoofdstuk leest u waarom we de DRC willen realiseren, wat we willen doen en waar. We geven hierbij een uitleg over waterstof en CO₂. Tot slot kunt u lezen wat er aan dit project voorafging.

Wat is de DRC West?

De DRC West bestaat uit een waterstofbuisleiding, maximaal twee CO₂-buisleidingen en bijbehorende infrastructuur. In de [Kamerbrief](#) van 5 december 2024 heeft de minister van KGG laten weten waterstof en CO₂ gezamenlijk te willen onderzoeken.

Het tracé voor de buisleidingen ligt zoveel mogelijk in de daarvoor gereserveerde buisleidingenstrook uit het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH). Deze strook is bedoeld voor buisleidingen met gevaarlijke inhoud die van nationaal belang zijn voor de energiebehoeften en klimaatdoelstellingen. Voorloper van de PEH was de Structuurvisie Buisleidingen 2012-2035 (SVB).

Waterstof

Waterstof draagt bij aan verduurzaming in de industrie als grondstof en brandstof en creëert nieuwe banen in de techniek en wetenschap. De industrie wil overstappen op CO₂-vrije waterstof en het kabinet ondersteunt dit met infrastructuurplannen. Hynetwork bouwt aan een landelijk netwerk van hogedrukwaterstofleidingen, het Waterstofnetwerk Nederland, dat industriegebieden in Nederland en ook Duitsland en België verbindt (zie afbeelding 1).

De waterstofverbinding binnen de DRC West loopt tot aan Boxtel en sluit aan op deelprojecten van het Waterstofnetwerk Nederland, namelijk: Waterstofnetwerk Rotterdam (bij de Botlek, in Rotterdam), Waterstofnetwerk West-Nederland (bij Mijnsheerenland), Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland (bij Moerdijk) en Waterstofnetwerk Oost-Nederland (bij Boxtel).

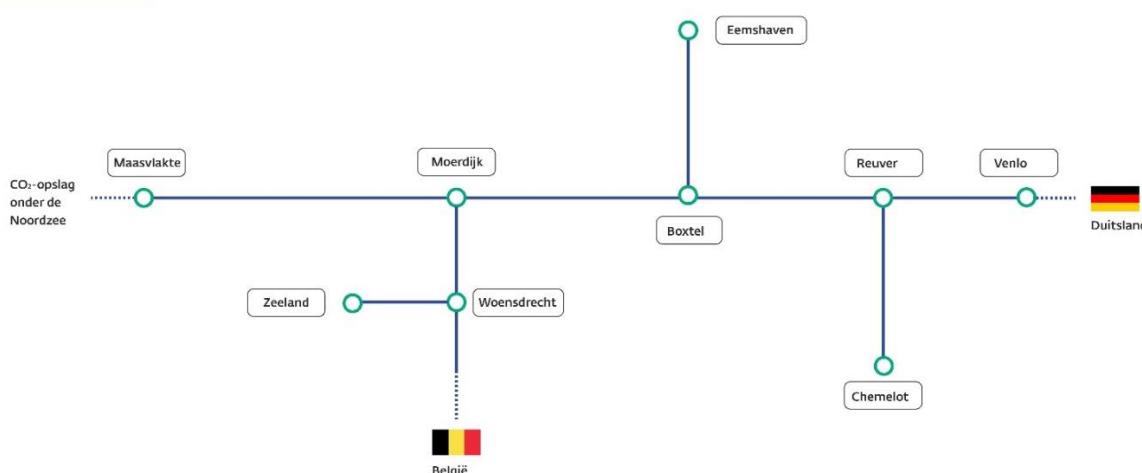
AFBEELDING 1 TE REALISEREN WATERSTOFNETWERK NEDERLAND DOOR HYNETWORK

Carbon Capture and Storage (opslag van CO₂)

De beste manier om de schadelijke uitstoot van CO₂ te verminderen is om minder CO₂ uit te stoten. Een andere oplossing is Carbon Capture (Utilization) and Storage (CC(U)S). Dit is het afvangen, hergebruiken en opslaan van CO₂. In de industrieclusters wordt de CO₂ afgevangen en via buisleidingen getransporteerd naar opslagplaatsen. Op dit moment worden opslagplaatsen aangelegd in lege gasvelden onder de Noordzee. In afbeelding 2 is schematisch het beoogde netwerk van CC(U)S-verbindingen weergegeven.

De CO₂-verbinding binnen de DRC West loopt tot aan Bortel en sluit aan op andere beoogde CO₂-leidingen namelijk: in Moerdijk sluit de Delta Schelde Co2nnection (DSC) aan op de DRC. In Bortel kan het CO₂-netwerk verbonden worden met een mogelijke CO₂-verbinding vanaf de Eemshaven en vervolgens met Duitsland via de DRC Oost.

Beoogd netwerk voor het transport van CO₂

AFBEELDING 2 SCHEMATISCH NETOVERZICHT VAN BEOOGDE CC(U)S-VERBINDINGEN

Nut en noodzaak

In Nederland gebruiken we nu nog veel fossiele energie, zoals aardgas en kolen, en daarbij komt CO₂ vrij. Dat is slecht voor het klimaat. Het merendeel van de fossiele brandstoffen worden door de industrie verbrandt en gebruikt. Europa streeft naar 55 % minder CO₂-uitstoot in 2030 en naar helemaal geen CO₂-uitstoot meer in 2050.

De DRC West draagt aan dit doel bij door het faciliteren van het transport van waterstof als *broeikasgas neutrale energiedrager*, en door het transporteren van afgevangen CO₂. Dit met de aanleg van de daartoe bestemde buisleidingen.

Historie

De DRC is een voornemen met een voorgeschiedenis. Hieronder een korte toelichting op deze gebeurtenissen, en op afbeelding 3 een tijdlijn met de belangrijke gebeurtenissen in het verleden. Voor een uitgebreide versie van de toelichting verwijzen wij u graag naar het VenP.

26 mei 2023 - Publicatie VenP

Op 26 mei 2023 werden de eerste plannen voor de DRC bekendgemaakt in een VenP. Dit omvatte zeven modaliteiten (waterstof, CO₂, ammoniak, LPG, aardgas, propeen, gelijkstroomkabels) en een tracé van Rotterdam via Bortel naar Tegelen en Chemelot in Geleen. Er volgde een reactietermijn van 6 weken met informatiebijeenkomsten in Zuid-Holland, Noord-Brabant, en Limburg.

5 oktober 2023 - Kamerbrief over aangepaste scope

Op 5 oktober 2023 informeerde minister Rob Jetten de Tweede Kamer in een Kamerbrief over de voortgang van de DRC. Aardgas-, LPG-, en propeenleidingen werden uit de scope gehaald.

Begin januari 2024 - Reactienota

Door het projectteam DRC zijn antwoorden gegeven op alle ingediende reacties op het VenP. Begin januari 2024 zijn de reacties en de antwoorden hierop gepubliceerd in de reactienota. De reacties die relevant zijn voor de actuele DRC-scope worden meegenomen in de verdere uitwerking van de DRC West.

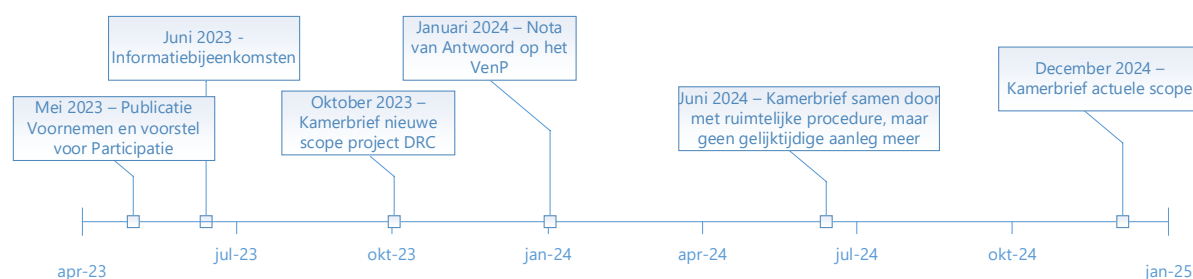
27 juni 2024 - Kamerbrief over nieuwe planning

Op 27 juni 2024 informeerde minister Rob Jetten de Tweede Kamer in een Kamerbrief dat de gelijktijdige aanleg van leidingen niet haalbaar is, maar dat de modaliteiten gezamenlijk in de ruimtelijke procedure blijven. Er werd ook een vertraging in de planning gemeld.

5 december 2024- Kamerbrief met besluit over voortgang DRC (waterstof en CO₂)

Op 5 december 2024 informeerde minister van Klimaat en Groene Groei (KGG), Sophie Hermans, in een Kamerbrief de Tweede Kamer dat de DRC zich zal richten op waterstof- en CO₂-leidingen. Gelijkstroomkabels en ammoniakleidingen vallen buiten de DRC, maar er blijft ruimte in de buisleidingenstrook voor toekomstige buisleidingen.

De brief benadrukt ook dat er bij het herstarten van de ontwikkeling van de buisleidingen voor CO₂ en waterstof, er actief gezocht wordt naar integratiemogelijkheden tussen beide modaliteiten. Als blijkt dat gezamenlijke ontwikkeling tot teveel vertraging leidt, wordt in afstemming tussen de waterstof- en CO₂-initiatiefnemers en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei, onderzocht welke aanpassingen in de procedure of uitvoering mogelijk zijn om de voortgang van de projecten te optimaliseren. De tijdige realisatie van beide modaliteiten is hierbij van groot belang.

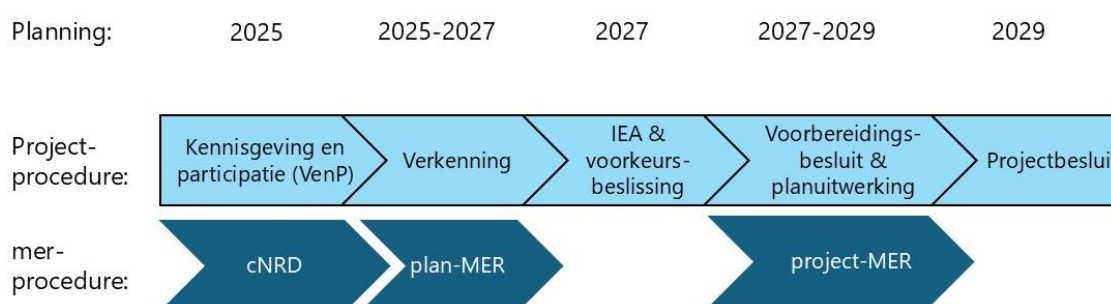
AFBEELDING 3 TIJDLIJN VOORGESCHIEDENIS DRC

3. WAT BETEKENT PARTICIPATIE?

In dit hoofdstuk leggen we uit hoe participatie verbonden is met de formele procedure. Die procedure bestaat uit meerdere stappen. Dit plan gaat over de stappen tot aan de Voorkeursbeslissing van de ministers. In dit hoofdstuk gaan we daar kort op in en delen we onze uitgangspunten voor participatie en communicatie.

De projectprocedure

We doen grondig onderzoek om een goed doordacht besluit te kunnen nemen over de meest geschikte route, de aanlegmethodes en de milieu- en omgevingseffecten van de DRC West. We doorlopen hiervoor de project-procedure en de - daaraan gekoppelde - procedure van de milieueffectrapportage (mer) (afbeelding 4). Daarbij doorlopen we het spoor van het participatieproces op zowel formele als informele momenten. Het VenP en concept-NRD vindt u via www.rvo.nl/drc-west.

AFBEELDING 4 STAPPEN VAN DE PROJECTPROCEDURE EN DE MER-PROCEDURE

Op die manier krijgen we, tijdens de Verkenningsfase, een duidelijk beeld van de impact van de DRC West op zowel het milieu als de omgeving. Na de Verkenningsfase geven de ministers in een Voorkeursbeslissing (VKB) aan wat de resultaten zijn van de verkenning. Op basis hiervan doen we extra onderzoek om de effecten van de VKB nog beter in beeld te krijgen en te bepalen hoe het definitieve tracé eruit kan komen te zien. De onderzoeken dienen ook om de benodigde vergunningen aan te vragen. Vervolgens nemen de minister van Klimaat en Groene Groei en de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening een besluit over het definitieve tracé. Dit wordt het Projectbesluit genoemd en is de laatste stap van de projectprocedure. De vergunningen worden tegelijk met het Projectbesluit bekend gemaakt.

Op een aantal momenten binnen de projectprocedure wordt informatie gedeeld met de omgeving en krijgt iedereen de mogelijkheid om een reactie of zienswijze in te dienen. Voor een weergave van de stappen van de projectprocedure en wanneer u kunt reageren, zie afbeelding 5. Het Participatieplan wordt bij elke formele stap geactualiseerd.

Uitgangspunten participatie

De DRC West is niet tijdelijk. Wanneer de buisleidingen voor waterstof en CO₂ er eenmaal liggen, is dat voor lange tijd. We weten dat onze activiteiten effect hebben op anderen. Daarom vinden we de omgeving belangrijk. We beseffen namelijk goed dat we te gast zijn op- en in andermans grond. We willen graag een prettige relatie met u en met mensen en organisaties in de omgeving waar we het netwerk willen aanleggen.

Misschien heeft u (tijdelijk) overlast van ons werk, heeft u vragen of zorgen over natuur, landschap of veiligheid of zijn er andere gevolgen waar u zich zorgen over maakt/waar u vragen over heeft. Daarom proberen we zo open en transparant mogelijk te zijn. Ten eerste door duidelijk te zijn over wat we doen en hoe dat anderen kan raken. Ten tweede door de omgeving en belanghebbenden op tijd en bij elke stap opnieuw te betrekken bij onze

plannen, keuzes en activiteiten en waar het kan: te laten meedenken. Wij willen u graag betrekken bij ons voor-
nemen. Wij streven in de participatie naar de volgende doelen:

- Tijdig en op begrijpelijke wijze informeren;
- Uw vragen horen en deze zo goed mogelijk beantwoorden;
- Zoveel mogelijk rekening houden met uw suggesties, kansen en zorgen. Uw belangen en zorgen worden meegenomen in de besluitvorming;
- De wijze waarop wij uw suggesties meewegen in onze keuzes inzichtelijk maken;
- Een langdurige, constructieve relatie met u opbouwen, door met u in gesprek te blijven en de samenwerking op te zoeken.

Uitgangspunten communicatie

U kunt pas met ons meedenken en participeren als wij u goed informeren over het project, de stappen die we nemen en de afwegingen die we maken. Voor dit traject hebben we de volgende uitgangspunten opgesteld voor onze communicatie:

- Onze communicatie is duidelijk en begrijpelijk voor elke doelgroep;
- We communiceren op verschillende manieren. Zo kan iedereen onze informatie op een passende manier tot zich nemen. Wie dat wil, kan met ons in gesprek gaan;
- Daar waar het kan, maken we informatie visueel;
- De inhoud, toon en vorm van onze communicatie worden aan elkaar gekoppeld om onze doelgroepen zo passend mogelijk te bereiken;
- We communiceren op tijd en kijken vooruit naar verwachte ontwikkelingen. We wachten niet tot er vragen komen, maar proberen deze alvast te beantwoorden;
- We zijn goed bereikbaar en reageren snel op vragen, verzoeken en klachten;
- We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens, zoals namen en adressen. Dit betekent dat we ons houden aan de zogenoemde AVG-regels, ook als we persoonsgegevens bewaren.

Projectprocedure

De Rijksoverheid kan bij projecten van nationaal belang de besluitvorming coördineren. Onder de Omgevingswet wordt de projectprocedure gevolgd. Over energieprojecten besluit de minister van Klimaat en Groene Groei samen met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

1 Voornemen en voorstel voor participatie

Hierin staat het plan voor het project en hoe de omgeving kan meedenken. Iedereen kan hierop reageren of oplossingen aandragen.

2 Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD)

Dit is een onderzoeksplan waarin staat wat we onderzoeken en hoe we dit doen. Iedereen kan hierop reageren voordat deze definitief wordt. De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) geeft hiervoor advies.

3

Vaststellen Notitie Reikwijdte Detailniveau (NRD)

Dit onderzoeksplan vormt de basis voor het Milieueffectrapport (MER), waarbij we kijken naar alternatieven en milieueffecten.

4 Ontwerpvoorkeursbeslissing en Integrale effectenanalyse (IEA) (inclusief plan-MER)

De meest kansrijke optie wordt voorgesteld en de onderzoeken liggen ter inzage. Iedereen kan hierop een zienswijze indienen. De Commissie mer geeft hiervoor advies.

5

Vaststellen voorkeursbeslissing

De ministers nemen een voorkeursbeslissing. Hierin kiezen ze de route of locatie voor het project.

Het is mogelijk om te reageren. Dit kan mondeling (per telefoon of bij inloopbijeenkomsten), schriftelijk of digitaal.

6

Vorbereidingsbesluit

Het voorbereidingsbesluit reserveert de locatie, zodat er geen andere projecten kunnen plaatsvinden. Dit kan maximaal 1,5 jaar.

7

Ontwerpprojectbesluit en project-MER

Hierin staat hoe het project eruit gaat zien. Iedereen kan reageren voordat het definitief wordt. De Commissie mer geeft hiervoor advies over het MER.

8

Vaststellen projectbesluit

Het besluit over hoe het project eruit gaat zien is vastgesteld. Bij de Raad van State kan beroep worden ingediend tegen het definitieve projectbesluit en vergunningen.

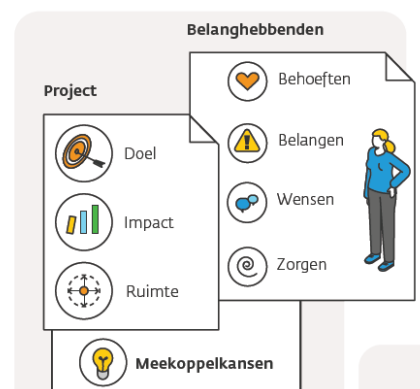
AFBEELDING 5: SAMENHANG TUSSEN DE PROJECTPROCEDURE, MER-PROCEDURE EN HET PARTICIPATIEPROCES

4. WAT BETEKENT DRC WEST VOOR U, EN WAT KUNT U DOEN?

In dit hoofdstuk leest u hoe de verschillende groepen in onze omgeving geïnformeerd kunnen blijven over het voornemen en hoe ze kunnen meedenken. De groepen die aan bod komen zijn:

- Lokale bewoners en bedrijven
- Grondeigenaren en grondgebruikers
- Lokale belangengroepen
- Professionele en maatschappelijke organisaties
- Bestuurs- en overheidsorganen

We zijn graag helder over waar u wel en niet input op kunt geven, en op welk moment. Zie voor de planning: bijlage 1 - Participatiekalender. De volgende onderwerpen zijn onderdeel van de participatie in deze fase die loopt tot aan de beslissing van de ministers op de VKB.

Waar kunt u nu op reageren?

In deze fase van de DRC West zijn drie documenten gepubliceerd:

1. Het Voornemen en het voorstel voor Participatie (VenP); hierin geven we aan wat we van plan zijn te gaan doen.
2. De concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD); hierin leggen we vast waar we het tracé onderzoeken, hoe we dat onderzoek vormgeven en wat het beoordelingskader van de onderzoeken is.
3. Dit Participatieplan; dit geeft een verdere uitleg aan het voorstel voor Participatie uit het VenP.

Deze drie documenten heeft het ministerie van KGG tegelijk ter inzage gelegd. Heeft u er vragen over? Zijn we volledig geweest? Iedereen kan reageren op deze documenten door het indienen van een reactie. Meer informatie over het indienen van een reactie vindt u via www.rvo.nl/drc-west.

Gedurende de uitwerking en uitvoering van het voornemen zullen wij met uw suggesties, reacties en zienswijzen zoveel mogelijk rekening houden. Aangedragen oplossingen en varianten toetsen wij aan de ontwerpuitgangspunten, die u vindt in de concept-NRD via www.rvo.nl/drc-west.

Vanuit de industrie is er veel interesse in een aansluiting op het netwerk voor waterstof. Regelmatig krijgen we de vraag of en hoe regionale industrieën aangesloten kunnen worden op het waterstofnet. De beantwoording van die vraag is geen onderdeel van het participatietraject. Er is een commercieel spoor waarlangs bedrijven hun interesse kenbaar kunnen maken. Hoe dit werkt staat voor waterstof beschreven op: www.hynetwork.nl/zake-lijk/klant-worden# Bij interesse in een CO₂-aansluiting raden we aan contact op te nemen via het formulier op www.gasunie.nl/drc.

Wat komt later aan bod?

In de fase na de VKB werken we aan het tracé en de locatiebepaling van de bijbehorende infrastructuur, zoals afsluiterschema's.

Input op de Ontwerp Voorkeursbeslissing en Integrale Effecten Analyse (IEA)

De ministers geven in een Ontwerp Voorkeursbeslissing (VKB) aan wat de resultaten zijn van de verkenning. Iedereen mag hier iets van vinden en een zienswijze indienen. Dit weegt de minister mee bij de definitieve vaststelling van het tracé. Hierna ligt het tracé vast en start de voorbereidingsfase, waarin we het vastgelegde tracé nader onderzoeken in de project-MER.

Input op het beperken van de impact van aanlegwerkzaamheden

Hoe verder de projectprocedure is, en hoe dichterbij de aanleg komt, hoe duidelijker die impact op de directe leef- en werkomgeving wordt. Het gaat dan zowel om de impact tijdens de aanlegwerkzaamheden van de transportleidingen als om de blijvende impact.

In de aanlegfase zal de overlast tijdelijk zijn en o.a. te maken hebben met bereikbaarheid, verkeersveiligheid, herstel van lokaal groen. Blijvende impact op de omgeving ontstaat daar waar bijbehorende infrastructuur, zoals afsluiterschema's en pompvoorzieningen, moet worden gebouwd.

Een uitgebreide omschrijving met meer details hierover volgt in de planvoorbereidingsfase. Die fase start nadat de VKB is genomen. Onderwerpen die wij daarin bespreken zijn bijvoorbeeld: de planning (start en duur), kwesties als veiligheid en overlast. U kunt dan opnieuw reageren op het aangepaste Participatieplan.

Lokale bewoners en bedrijven

Wie zijn dit? Iedereen die dicht bij de route (de leiding) woont, verblijft of werkt in de gemeenten Rotterdam, Voorne aan Zee, Nissewaard, Hoeksche Waard, Moerdijk, Drimmelen, Oosterhout, Dongen, Loon op Zand, Tilburg, Oisterwijk en Boxtel en daarom vragen, ideeën of zorgen heeft.

Bewoners en bedrijven kennen hun omgeving als geen ander. We bieden u verschillende manieren om betrokken te raken bij het proces. Tijdens de hele projectprocedure van DRC West kunt u instappen in het participatieproces om zo mee te denken en op de hoogte te blijven.

We zitten aan het begin van de projectprocedure voor DRC West, in de Verkenningsfase om precies te zijn. Het effect op de directe leefomgeving is nog niet erg tastbaar en duidelijk. Bovendien zijn het transport van waterstof en CO₂ voor veel mensen een nieuw onderwerp. Tegelijk hebben (inwoners van) sommige gemeenten ook te maken met andere Rijksprojecten voor de energietransitie. Hierdoor merken we enerzijds dat er veel behoefte is aan informatie om op de hoogte te blijven van de DRC West. Anderzijds merken we ook vermoeidheid vanwege 'nog een initiatief' waardoor het onoverzichtelijk wordt.

We bieden daarom een mix van middelen aan om u te informeren, en waarop u kunt meedenken, waarvan een deel online en een deel offline. De middelen zijn vaak niet alleen gericht op de doelgroep 'Lokale bewoners en bedrijven' maar ook relevant voor hierna genoemde doelgroepen:

Informeren: vier manieren om op de hoogte te blijven

1. Inloopbijeenkomsten

Het ministerie van KGG organiseert in samenwerking met Gasunie en Hynetwork inloopbijeenkomsten bij de terinzageleggingen. We nodigen u, als omwonende en bedrijf in en rondom het onderzoeksgebied uit om u te informeren en te praten over de gepubliceerde documenten. De eerstvolgende inloopbijeenkomsten gaan over de publicatie van het VenP, de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) en dit Participatieplan. In deze periode wordt er ook een online informatiebijeenkomst georganiseerd.

Tijdens deze sessies kan iedereen zich laten informeren over de DRC West, en het nut en de noodzaak van het voornemen. Ook kan iedereen op de voorgenomen plannen en werkwijze reageren. Tijdens de sessie zal er aandacht zijn voor de buisleidingenstrook waarin de leidingen grotendeels komen te liggen. Dat stelt bezoekers in staat om tot op (hun eigen) kavelniveau te zien wie door de ligging van de buisleidingen beïnvloedt (kan) worden. Er zijn hierbij adviseurs Grondzaken aanwezig om hierover vragen te beantwoorden.

2. Website DRC West en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

De DRC West heeft een eigen pagina op de website van Gasunie, namelijk www.gasunie.nl/drc. Hier vindt u inhoudelijke informatie en veelgestelde vragen. Via een formulier op de webpagina kunt u ook contact opnemen met het team.

Ook het Rijk heeft een website voor de DRC West opgericht waar meer informatie staat over de projectprocedure: www.rvo.nl/drc-west. Verder leveren we aan de gemeenten langs de PEH-strook informatie en beeldmateriaal, die zij kunnen gebruiken voor hun eigen websites.

3. Digitale nieuwsbrief DRC

Via de projectsite www.gasunie.nl/drc kunt u zich aanmelden voor de digitale nieuwsbrief van de DRC West. Deze is voor alle geïnteresseerden en voor iedereen in de omgeving van het netwerk. Voor de publicatie van dit Participatieplan zijn er al nieuwsbrieven verstuurd. Deze kunt u teruglezen op de genoemde website. We zullen regelmatig digitale nieuwsbrieven sturen, maar zeker bij elke mijlpaal van de DRC West.

4. Informatie via sociale media (Instagram en Facebook)

Waterstof en CO₂ blijven nieuwe onderwerpen. Informatie over het netwerk en het belang van het transport voor het terugdringen van onze CO₂-uitstoot in de industrie brengt Gasunie onder de aandacht met campagnes via sociale media. Deze campagnes zijn speciaal gericht op de omgeving van de DRC West. Enkele weken voor elke mijlpaal van de DRC West starten we met een informatieve campagne via Instagram en Facebook.

Meedenken: drie manieren om betrokken te blijven

1. Eén-op-één contact

Belanghebbenden die graag mee willen denken over bepaalde onderwerpen kunnen dit kenbaar maken door een mail te sturen naar SOMCOM.DRC@Gasunie.nl. Meedenken kan in een een-op-een gesprek of in een sessie met meerdere vertegenwoordigers van belanghebbenden tegelijk.

2. Digitale kansen- en raakvlakkenkaart

DRC zal in de aanloop naar de Voorkeursbeslissing (VKB) een digitale kansen- en raakvlakkenkaart publiceren. Deze kaart wordt gedeeld met bij ons bekende stakeholders, en wordt ook verspreid via de digitale nieuwsbrief en via de webpagina. Op deze kaart kan iedereen aangeven welke raakvlakken men ziet tussen de DRC en andere/eigen initiatieven en informatie hierover achterlaten. Wij beoordelen of er een raakvlak is met de DRC en of, en in welke mate, hiermee rekening moet worden gehouden (denk aan verkeersveiligheid).

3. Schriftelijk reageren op de plannen

Gedurende de uitwerking van de DRC West zijn er momenten waarop u officieel kunt reageren op de plannen. Via de Staatscourant en publicaties van advertenties in huis-aan-huis-bladen kunt u lezen wanneer officiële documenten ter inzage gaan. Op deze formele momenten kan iedereen meedenken en een reactie/zienswijze indienen op de gepubliceerde documenten. Hoe u dat kunt doen, leest u (tegen die tijd) op de website van Bureau Energieprojecten: www.rvo.nl/drc-west.

Grondeigenaren en grondgebruikers

Wie zijn dit? Tot deze groep behoren alle grondeigenaren en -gebruikers in de buurt van de DRC West. Zij krijgen te maken met onderzoeken in de voorbereiding op de aanleg van de waterstof - en CO₂-leidingen en met de werkzaamheden om de leidingen te realiseren.

Voor de bouw van de DRC West komen we in de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant door agrarisch gebied. Grondeigenaren of grondgebruikers krijgen in de voorbereidingen op de aanleg van een leiding regelmatig met ons en onze onderzoeken te maken.

Omdat we te gast zijn op en in andermans grond, en wij beseffen hoe belangrijk het is dat grondeigenaren en -gebruikers zo min mogelijk hinder hebben van onze werkzaamheden en de bedrijfsvoering door kan gaan, betrekken wij alle grondeigenaren graag bij de ontwikkelingen van de DRC West. Bovendien vinden we het fijn als ze met ons meedenken, tenslotte kennen zij hun percelen als geen ander.

Gasunie heeft de percelen in beeld gebracht die in de PEH-strook liggen. Voor deze percelen is het nodig om grondonderzoeken uit te voeren zodat we zeker weten dat het ontwerp technisch gezien maakbaar is.

Het team Grondzaken van de DRC West neemt een-op-een contact op met alle grondeigenaren en -gebruikers om toestemming te krijgen om de percelen te betreden. Dat gebeurt bijvoorbeeld via keukentafelgesprekken. Uiteindelijk wil de DRC West samen afspraken maken, via een zakelijk recht overeenkomst.

Grondeigenaar/-gebruiker én bewoner

Als u als grondeigenaar of -gebruiker ook bewoner bent van het plangebied, dan kunt u natuurlijk ook meedoen aan de participatie, zoals is beschreven onder 'Lokale bewoners en bedrijven'.

Lokale belangengroepen

Wie zijn dit? Dit zijn belangengroepen die zich zorgen maken over de leefbaarheid langs het tracé. Zij kaarten hun zorgen aan over milieu, natuur en veiligheid, of richten zich op de regie over alle ruimtelijke ontwikkelingen die in een betrokken gemeente spelen.

Lokale belangengroepen bestaan uit bewoners en/of bedrijven rondom de route en praten namens hun achterban of leden. We hebben verschillende belangengroepen in beeld n.a.v. het initiatief zoals het in 2023 in het VenP is uiteengezet:

- Bedrijvenvereniging Vitaal Vossenber
- Bedrijvenvereniging Weststad
- Bewoners Made (Drimmelen)
- Bewoners woonwijk Dommelbergen
- Bewonersvereniging woonwijk Sonnius
- Buurtschap Kuipersveer
- Stichting Dorpsraad Vierpolders
- Tuindersvereniging aan het Spui
- Vereniging verontruste Burgers Voorne
- Volkstuinvereniging De Rik
- Volkstuinvereniging Nieuw Beijerland
- Volkstuinvereniging Oud-Beijerland
- Werkliedenvereniging Wij Streven Naar Verbetering

Indien meer lokale belangengroepen met ons in gesprek willen, dan horen we dat graag. U kunt dit kenbaar maken door een mail te sturen naar SOMCOM.DRC@Gasunie.nl.

Informer en meedenken

We willen rondom de mijlpalen van de DRC West contact leggen met deze groepen. We willen ze goed op de hoogte houden van de voortgang, de kans bieden mee te denken en te reageren op de officiële documenten en onderzoeken. Naarmate de DRC West verder wordt uitgewerkt, kunnen we concrete informatie geven over de impact op de leefbaarheid van de omgeving en stellen we lokale belangengroepen in staat hier vragen over te stellen. Daarom nodigen we belangengroepen uit voor (geclusterde) gesprekken.

Professionele en maatschappelijke organisaties

Wie zijn dit? Dit zijn maatschappelijke organisaties die zich inhoudelijk betrokken voelen bij de DRC West, los van de locatie. Voorbeelden zijn vertegenwoordigers van kabel- en leidingbeheerder of grondeigenaren, maar ook organisaties die zich sterk maken voor natuur en milieu.

In de studies die de DRC West uitvoert voor de vergunningen en het milieueffectrapport (MER) besteden we aandacht aan milieu, natuur en andere belangrijke maatschappelijke waarden. We houden de maatschappelijke organisaties, die bekend zijn bij ons, rechtstreeks op de hoogte over de inhoudelijke voortgang en de besluitvormingsprocedure. Bovendien overleggen wij met een deel van deze organisaties over de uitvoeringsmethode en benodigde vergunningen. Als organisaties dat wensen, gaan we individueel in gesprek.

Twee soorten professionele en maatschappelijke organisaties

1. Natuur- en milieuorganisaties

De werkzaamheden voor de DRC West kunnen tijdelijke en permanente gevolgen hebben voor de omliggende natuur en het milieu. Gasunie overlegt met natuur- en milieuorganisaties als direct belanghebbende partijen en houdt ze op de hoogte. Deze partijen zijn onder andere:

- Brabants Landschap
- Brabantse Milieufederatie
- Milieudefensie
- Mobilisation for the Environment
- Natuur en Milieu
- Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
- Natuur Netwerk Nederland (NNN)
- Natuurmonumenten Noord-Brabant
- Staatsbosbeheer
- Staatsbosbeheer Noord-Brabant
- Staatsbosbeheer Zuid-Holland
- Vereniging Hoekschevaards Landschap

Indien meer natuur- en milieuorganisaties met ons in gesprek willen, dan horen we dat graag. U kunt dit kenbaar maken door een mail te sturen naar SOMCOM.DRC@Gasunie.nl.

2. Eigenaren van kabels en leidingen

Er liggen al kabels en leidingen in de grond. Deze zijn bijvoorbeeld van TenneT, regionale netbeheerders (zoals Enexis, Stedin en RRP) en private eigenaren. Daarnaast zijn er leidingstraatbeheerders zoals LSNEED en Havenbedrijf Rotterdam. De eigenaren weten zelf het meeste over hun eigen ondergrondse infrastructuur en eventuele raakvlakken met de DRC West. Zij kunnen daarom ideeën en oplossingen hebben voor het inpassen of verleggen van deze kabels en leidingen in relatie tot de waterstof- en CO₂-leidingen van de DRC West. We betrekken deze partijen bij de aanloop naar de Voorkeursbeslissing en blijven ze betrekken bij de uitwerking van het ontwerp in de fase erna.

Bestuurs- en overheidsorganen

Wie zijn dit? Overheden op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Denk daarbij aan de provincie, gemeenten, hoogheemraadschappen, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's en weg-, water- en railbeheerders.

Deze overheidspartijen hebben verschillende rollen. Aan de ene kant zijn ze het bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen. Aan de andere kant hebben ze ook eigen belangen waarmee we in de DRC West rekening willen houden. Het politiek-bestuurlijk proces loopt gelijk aan de officiële participatiemomenten van de project-procedure (zie afbeelding 5). We nemen verschillende bestuurs- en overheidsorganen mee in het participatieproces, laten ons adviseren door hen en betrekken hen bij de voortgang van de DRC West. Dit gebeurt op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

De DRC-organisatie heeft regelmatig overleg over de voortgang van de DRC West met medewerkers van bestuurs- en overheidsorganen. In de periode rond het opstellen en de publicatie van het VenP en de concept-NRD zijn voornamelijk de betrokken gemeenten, provincies en waterschappen aangehaakt. Dit wordt na publicatie van het VenP, concept-NRD en Participatieplan uitgebreid met de Omgevingsdiensten, Veiligheidsregio's, infrastructuurbeheerders rond water, weg en spoor (zoals Rijkswaterstaat, ProRail).

Het team van de DRC West bestaat uit verschillende disciplines die regelmatig contact hebben met dezelfde bestuurs- en overheidsorganen over verschillende onderwerpen:

- Algemene voortgang en afstemming: de Strategisch Omgevingsmanagers van DRC West treden vroegtijdig een-op-een in contact over de belangen en wensen van de bestuurs- en overheidsorganen, en houden hen rondom mijlpalen op de hoogte van de voortgang. Ingediende formele reacties

(zienswijzen) worden met de bestuurs- en overheidsorganen besproken. Indien er vragen zijn over specifieke onderwerpen (bijv. omgevingsveiligheid) kan de DRC West dit verzoek bij het Rijk of een Gasunie-afdeling neerleggen.

- **Technisch ontwerp:** Het technisch team van de DRC West werkt in de fase na publicatie van het concept-NRD aan het voorkeustracé en stemt hiervoor - samen met Strategisch Omgevingsmanagement - af met de bestuurs- en overheidsorganen. Op basis van een basisontwerp nemen de ministers een Voorkeursbeslissing (VKB), die gepland staat, begin 2027.
- **Vergunningentraject:** Dit jaar (2025) willen we starten met het vergunningentraject. We werken aan een inventarisatie van alle benodigde vergunningen. Vanuit RVO wordt er een startoverleg georganiseerd met alle vergunningverlenende instanties om het vergunningentraject goed te begeleiden. De vergunningaanvragen volgen pas over een aantal jaren, in de Planuitwerkingsfase (2028), maar we willen dit proces vroegtijdig starten. In de tussentijd hebben de vergunningspecialisten van de DRC West (voor)overleggen met de bevoegde gezagen om de indieningsvereisten voor de benodigde vergunningen af te stemmen.

Buitenom het voortdurende een-op-een contact tussen verschillende disciplines, zijn er ook formele contactmomenten in daarvoor bestemd clusteroverleg:

Communicatieoverleg

Om advies te vragen over de communicatieaanpak en op de hoogte te blijven van lokale gebeurtenissen, organiseert het ministerie van KGG, in samenwerking met Gasunie, periodiek een communicatieoverleg. Met de communicatieadviseurs van de betrokken gemeenten en de provincies stemmen we in dit overleg de communicatieacties af.

Ambtelijk Overleg

Het ministerie van KGG heeft een ambtelijke werkgroep opgericht. In deze werkgroep zitten vertegenwoordigers van de betrokken gemeenten, provincies en waterschappen. Tijdens het overleg met deze werkgroep stemmen we af over de producten en de verschillende processtappen (zoals de planning voor vergunningen en ruimtelijke besluiten). We raadplegen deze werkgroep en maken gebruik van de aanwezige kennis en ervaring. In de werkgroep wordt bovendien het participatieproces besproken. De werkgroep adviseert en geeft input aan de Bestuurlijke Overleggen over bijvoorbeeld de (concept) besluiten. De ambtelijke werkgroep komt samen in aanloop naar en rond mijlpalen van de DRC West.

Bestuurlijk Overleg

We betrekken bestuurders bij het besluitvormingsproces van het Projectbesluit. In dit overleg zitten onder andere de bestuurders van dezelfde organisaties als van de ambtelijke werkgroep. In het Bestuurlijk Overleg stemmen we met elkaar af over de verschillende procedurele stappen van de ruimtelijke inpassing van de CO₂- en waterstofleidingen, en geven we bestuurders tussentijds een update. Daarnaast informeert KGG bij de mijlpalen (definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau, definitieve plan-MER en Voorkeursbeslissing) op verzoek van regionale bevoegde gezagen ook de gemeenteraden over de DRC West.

Landelijk – Tweede Kamer

Het is belangrijk om de leden van de Tweede Kamer te informeren en te betrekken bij de DRC West. Via het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) deelt het ministerie van KGG de voortgang van de DRC West met de Tweede Kamer.

BIJLAGE A. PARTICIPATIEKALENDER - WAT GEBEURT WANNEER?

Tot aan het zogenoemde 'onherroepelijk Projectbesluit' zijn er verschillende momenten waarop we de omgeving betrekken bij de DRC West. De volgende tabel is een overzicht van de stappen van de besluitvorming en de manier van participatie die daarbij hoort. De tabel volgt de projectprocedure, oftewel de aanpak van de DRC West. U ziet in deze tabel op welke momenten de officiële documenten worden gepubliceerd en waarop u ze kunt inzien. Ook leest u wanneer en hoe u kunt meedenken of bijdragen.

Stap in het proces	Manier van participatie
Kennisgeving <u>originele</u> Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP) Mei/juni 2023	Informereren, vragen en reacties ophalen, inspraak Het team van de DRC heeft contact gezocht met de brede omgeving (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen). Het was de start van de verkenning. We informeerden de omgeving op hoofdlijnen. Wie dat wilde, kon meedenken over bijvoorbeeld: • De mogelijke tracés (daar waar de leiding komt te liggen); • En hoe u betrokken wilde zijn bij de DRC. Participatiemiddelen: • Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huisbladen; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Nieuwsbericht op website www.gasunie.nl/drc; • Openbare inloopbijeenkomsten; • Een-op-een gesprekken met stakeholders.
Kennisgeving <u>aangepaste</u> Voornemen en Participatie September/oktober 2025	Informereren, vragen en reacties ophalen Met het Voornemen en het voorstel voor Participatie benaderen we (KGG, Hynetwork en CC(U)S Holding) de brede omgeving (lokale bewoners en bedrijven, grondeigenaren en grondgebruikers, lokale belangengroepen, professionele en maatschappelijke organisaties, en bestuurs- en overheidsorganen). Het is de start van de verkenning zoals beschreven in dit voornemen. Het VenP is een uitnodiging om mogelijke samenwerking, ideeën, plannen of belangen kenbaar te maken. U kunt een reactie indienen op dit document. Deze reacties bundelen en toetsen we in een Nota van Antwoord, die we publiceren op de RVO-website. We informeren de omgeving op hoofdlijnen en iedereen die dat wil, kan meedenken en suggesties doen aan de projectorganisatie. Participatiemiddelen: • Publicatie Staatscourant en huis-aan-huis bladen langs het hele tracé; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Website www.gasunie.nl/drc; • Openbare informatiebijeenkomsten; • Eén op één gesprekken met maatschappelijke organisaties en bestuursorganen; • Ambtelijke en bestuurlijke overleggen; • Bewonersbrieven; • Nieuwsbrief DRC West; • (Geclusterde) gesprekken.
Concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD) September/oktober 2025	Informereren, reacties ophalen, inspraak, advies ophalen We beschrijven in deze notitie wat we in het milieueffectrapport (MER) gaan onderzoeken, hoe we dat doen, in welk detailniveau en wat we in het plan-MER en het project-MER opnemen. Daarnaast publiceren we het

	Participatieplan. Na publicatie van de concept-NRD kunt u gedurende zes weken een zienswijze indienen. In deze periode vragen we ook de Commissie mer om advies. Deze zienswijzen wegen we mee bij het opstellen van de definitieve NRD. Specifieke aandachtspunten hierbij zijn bijvoorbeeld: • Of er iets mist bij de onderzoeken; • Of de juiste onderdelen worden onderzocht; • Of er andere optimalisaties onderzocht moeten worden. Participatiemiddelen: • Publicatie Staatscourant en huis-aan-huis bladen; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Website www.gasunie.nl/drc; • Openbare informatiebijeenkomsten na publicatie van de concept-NRD; • Raadpleging Commissie mer; • Bestuurlijke overleggen; • Eén op één of geclusterde gesprekken met lokale bewoners en bedrijven, grondeigenaren en grondgebruikers, lokale belangengroepen, professionele en maatschappelijke organisaties, en bestuurs- en overheidsorganen; • Nieuwsbrief DRC West.
Vaststellen definitieve Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) Eerste kwartaal 2026	Informeren Ingediende zienswijzen toetsen we inhoudelijk en bundelen we in een Nota van Antwoord. De Minister voor Klimaat en Groene Groei stelt op basis hiervan en het advies van de Commissie mer vervolgens de definitieve NRD vast. Participatiemiddelen: • Publicatie www.rvo.nl/drc-west; • Website www.gasunie.nl/drc; • Nieuwsbrief DRC West.
Voorkeursbeslissing (VKB) Vierde kwartaal 2026 / eerste kwartaal 2027	Informeren, reacties ophalen, advies ophalen We publiceren een voorkeursbeslissing. Tevens beschrijven we in het plan-MER waar de DRC West binnen de gereserveerde PEH-strook komt te liggen, en waar en waarom we eventueel van de PEH-strook afwijken. We brengen de effecten van de afwijkingen in beeld. In de Integrale Effectanalyse beschrijven we voor het gehele tracé de effecten op het gebied van milieu, omgeving, techniek, toekomstvastheid en kosten. Daarnaast actualiseren we het Participatieplan. Na publicatie kunt u gedurende zes weken een reactie indienen op deze documenten. Daarnaast raadplegen we bestuurs- en overheidsorganen, professionele en maatschappelijke organisaties over het milieueffectrapport plan-MER, de IEA en de voorkeursbeslissing. We vragen de Commissie mer om advies. Daarnaast actualiseren we het Participatieplan voor de volgende stap. Dit is ook het moment waar wordt gekeken of er nog voordelen zijn voor waterstof en CO₂ in een gezamenlijke projectprocedure. Participatiemiddelen: • Publicatie Staatscourant en huis-aan-huis bladen; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Website: www.gasunie.nl/drc; • Openbare informatiebijeenkomsten na publicatie van de concept-NRD;

	• Raadpleging Commissie mer; • Bestuurlijke overleggen; • Eén op één of geclusterde gesprekken met lokale bewoners en bedrijven, grondeigenaren en grondgebruikers, lokale belangengroepen, professionele en maatschappelijke organisaties, en bestuurs- en overheidsorganen; • Werksessies over inhoudelijke onderdelen van het plan-MER; • Nieuwsbrief DRC West.
Vorbereidingsbesluit	Informeren Een besluit van KGG gebaseerd op de VKB. Met het voorbereidingsbesluit wordt geborgd dat er geen andere fysieke activiteiten of besluitvorming in het projectgebied plaatsvinden die de realisatie van het voornemen belemmeren.
Ontwerp-Projectbesluit en overige besluiten Vierde kwartaal 2028	Informeren, reacties ophalen We raadplegen vergunningverlenende partijen in de periode voorafgaand aan het ter inzage leggen van het Ontwerp-Projectbesluit, en de overige ontwerpbesluiten (waaronder vergunningen). We leggen het Ontwerp-Projectbesluit en de overige ontwerpbesluiten gedurende zes weken ter inzage, samen met het project-MER. In deze periode kunt u een zienswijze indienen. De zienswijzen wegen we mee bij het vaststellen van de definitieve besluiten. In deze periode vragen we ook de Commissie mer om advies over het project-MER. Participatiemiddelen: • Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huis bladen; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Geclusterde een-op-een gesprekken met bestuursorganen; • Website: www.gasunie.nl/drc; • Openbare informatiebijeenkomsten; • Nieuwsbrief DRC West.
Definitief Projectbesluit en overige besluiten (mogelijkheid tot beroep) Tweede kwartaal 2029	Informeren, beroep We leggen het definitieve Projectbesluit en de overige besluiten gedurende zes weken ter inzage. Belanghebbenden die het niet eens zijn met het vastgestelde Projectbesluit en de overige besluiten kunnen in deze periode beroep aantekenen (in eerste en enige aanleg) bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State. Participatiemiddelen: • Publicatie in Staatscourant en huis-aan-huis bladen; • Publicatie op www.rvo.nl/drc-west; • Website: www.gasunie.nl/drc; • Mogelijkheid tot indienen beroep; • Nieuwsbrief DRC West.
Onherroepelijk Projectbesluit en overige besluiten (mogelijkheid tot beroep) Tweede kwartaal 2029	Het Projectbesluit en de overige besluiten worden onherroepelijk na de uitspraak van de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.